

Čís. 1.

ASTRACHÁN BÍLÝ.

WEISSER ASTRACHAN. — ASTRACAN BLANCHE.

ASTRACHÁN BÍLÝ.

Původ a rozšíření.

Není oblíbenějšího a rozšířenějšího letního jablka ve všech krajích našich jako žitnatka, hrachůvka, jablko ječmínkové žňové, skleněné, průsvitné nebo jak je všude nazývají. Oblíbeným jest u našich majitelů zahrad proto, poněvadž jest prvním, které lze v létě klidit a které možno požívatí již, když jest ještě úplně zelené, nedozralé, tou dobou právě bývá za prvních dnů žňových hledanou pochoutkou každého.

Astrachán bílý jest asi původu ruského: důkaz toho jest, že se tato odrůda v jižním Rusku ve veliké míře pěstuje, a též velká otužilost této odrůdy nasvědčuje, že původ její jest v kraji drsnějším.

Poloha.

Poloha uzavřená i otevřená, teplá i chladná se astrachánu bílému zamlouvá, daří se stejně dobře na Hané jako na Valašsku a českomoravské vysočině, také na Slovácku ve vinorodých krajích není jablkem neznámým. Ve všech krajích, ať v teplých neb chladných, zůstává strom astrachánu bílého vždy zdravý, netrpí rakovinou, ani jinými nemocemi. Ovoce přináší vždy stejnoměrně vyvinuté; ani v té, ani v oné poloze nebývá ve vývinu rozdílu. Jedině doba zrání jest poněkud různá.

Půda.

Astrachán bílý nevyhledává příliš úrodné půdy, vezme zavděk půdou sušší i vlhčí, úrodnější i méně úrodnou, ovšem musí to býti přec jenom půda pro pěstování ovocného stromu způsobilá. V půdě vlhké někdy plody nahnívají, nemoučnatí však tak rychle při svém dozrávání jako v půdě suché.

Vzrůst.

Vzrůstu jest zejména v mládí bujného, později značně v rychlém vzrůstu ochabne. Ve školce roste jako vysokokmen rovně, tvoří zdravé a silné kmeny, které netrpí nikdy mrazem. Vysazen ze školky na své stanoviště vyvinuje korunu široce kulovitou, lehkou, průhlednou, s větvemi jenom poněkud svislými. Pro řídkost větví nevyžaduje tak častého a silného prořezávání jako koruny jiných odrůd. List vyvinuje bohatý, dosti tuhý a zdravý, který nepodléhá plísni jako některé odrůdy jiné. Letorosty má rovné, silné, barvy světlejší, dobře do podzimu vyzrávající. Dřevo jeho není ani dosti houževnaté, přece však vzdoruje dostatečně všem možným hnilobám a rakovině.

Stanoviště.

Vysazuje se s dobrým prospěchem jenom do zahrad uzavřených. Pro osazování veřejných míst, jako jsou silnice, cesty a p. se pro svou

ASTRACHÁN BÍLÝ.

S. Jirák - V. Štěpánek

Suchý F.: Moravské ovoce, Český odbor zemědělské rady pro Markrabství moravské, 1. vydání 1907
lákavost a ranné dozrávání nehodí. V čas zní, kdy jablko toto dozrává, bývá na veřejných místech největší ruch a tu jablko může způsobovati místo dobra jenom nepřijemnosti.

Tvar stromu se doporučuje vysokokmenný, po případě polokmenný, pro zákrsky jakéhokoliv tvaru se nehodí, vyjímaje snad tehdy, když by pěstován byl jako zákrsek keřovitý ve velkém počtu pro prodej nejranějších jablek. Tvar stromu.

Kvete každoročně bohatě, květy nejsou proti vlhkosti choulostivy a proto se dostavuje u této odrůdy častá úrodnost. Květ.

Plody rodí strom astrachánu bílého prostředně veliké, tvaru více sploštělého, namnoze nepravidelného. Mezi velikostí plodů vysokokmenů a zákrsků křovitých nebývá rozdílu. Na obkališí jsou u mnohých plodů hrubší žebra, která se rozbíhají po celé výšce jablka, čímž povstává nepravidelnost. Ovoce.

Kalich vyčnívá poněkud nad plod a jest špičatý a uzavřený a jest v důlku mělkém, částečně nestejnými žebírkami opatřeném. Kalich.

Stopka jest kratší, vyčnívá zřídka nad plod, dosti silná a silným kloubkem zakončená, vlastnost to cenná, jelikož plody dobře jsou upevněny na stromě a vzdorují i bouřlivým větrům. Důlek stopečný jest více méně rezivý a přiměřeně hluboký. Stopka.

Barva slupky jest žlutobílá, na sluneční straně růžově až karmínově žilhaná neb i rozmytá. Plody ve stínu jsou bez jakékoliv červeně, což bývá podnětem k domněnce, že to není odrůda totožná. Slupka sama jest velmi jemná, jemným nádechem ojinělá a hojně bíle tečkovaná. Velice charakteristická vlastnost astrachánu bílého jest tak zvané cikadování čili ledovatění; jest to zjev, který bychom u známých našich odrůd jablečných marně hledali. Toto cikadování dává slupce zvláštního vzezření, a sice zdá se, jakoby byla namrzlá neb vodou podlitá. Někdy bývá slupka po celém plodu průhledná, jindy aneb u některých plodů cikadování se nedostaví. Barva slupky cikadovaných plodů nebývá žlutobílá, nýbrž zelenobílá. Barva.

Dužninu má čistě bílou, jemnou, šfavnatou, chuti příjemné, okořenělé a nakyslé. Tak jako pod slupkou bývá též i vnitřní dužnina u některých plodů na různých místech průhledná, sklovitá. Ano zhusta nacházíme plody, jichž dužnina jest úplně scikadována a drží-li se plod proti světlu, tu se zdá, jakoby byl průhledný. Cikadování dužniny jest pozorovati více na straně od slunce obrácené. Také jest zajímavo, že v polohách drsnějších dužnina astrachánu bílého více cikaduje nežli v polohách teplých. Plody, jež cikadují, jsou o něco trvanlivější, t. j. nemoučnatí tak rychle jako plody čisté. Dužnina.

Dozrává v polovici července v krajích teplých, začátkem srpna v krajích chladnějších; mají-li míti jablka příjemnou vůni a chuť, nutno očesati je 10—12 dní před uzráním a dáti uležeti do komory ovocné. Plody na stromě dozralé ztrácejí velmi rychle výbornou svoji jakost a moučnatí, kdežto dříve očesané a uložené v chladné komoře neb sklepě lze udržeti i několik týdnů při dobré jakosti. Dozrání a česání.

Zužitkování.

Astrachán bílý jest jablko vhodné pro pěstování ve větších rozměrech poblíž větších měst, kde ranná jablka bývají velice hledána a dobře placena. V hornatých, odlehlejších a drsnějších krajích jest však taktéž cenný a to hlavně pro domácí potřebu. Na trh musí býti dopravován pro svou jemnost v pečlivém obalu a nedozrálý, při nedostatečném obalu ztrácí velmi na ceně. V domácnostech se používá jako jablko tabulové. Pro úpravu záchůvek, jako sušení, na výrobu vína a p. jest astrachán bílý méně způsobilý.

